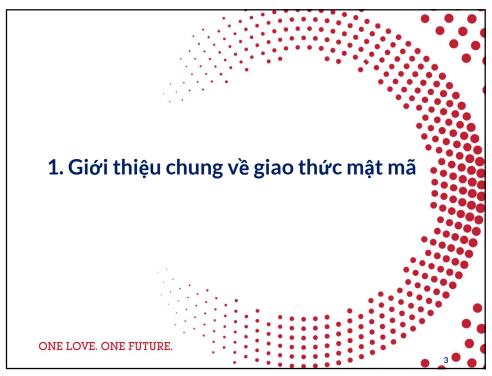

Nội dung

- Giới thiệu chung về giao thức mật mã
- Các giao thức trao đổi khóa đối xứng
- Các giao thức trao đổi khóa công khai
- Hạ tầng khóa công khai(PKI)

2

Giao thức mật mã là gì?

- Chúng ta đã biết về "mật mã" và các ứng dụng của nó:
 - Bảo mật
 - Xác thực
- Nhưng chúng ta cần biết "Sử dụng mật mã như thế nào?"
 - Hệ mật mã an toàn chưa đủ để làm cho quá trình trao đổi thông tin an toàn
 - Cần phải tính đến các yếu tố, cá nhân tham gia không trung thực
- Giao thức là một chuỗi các bước thực hiện mà các bên phải thực hiện để hoàn thành một tác vụ nào đó.
 - Bao gồm cả quy cách biểu diễn thông tin trao đổi
- Giao thức mật mã: giao thức sử dụng các hệ mật mã để đạt được các mục tiêu an toàn bảo mật

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

4

Δ

Các đặc tính của giao thức mật mã

- Đặc tính của giao thức truyền thông:
 - Các bên tham gia phải hiểu về các bước thực hiện giao thức
 - Các bên phải đồng ý tuân thủ chặt chẽ các bước thực hiện
 - Không có sự nhập nhằng trong giao thức
 - Giao thức phải định nghĩa đầy đủ hành động cho mọi tình huống có thể
- Đặc tính riêng cho giao thức mật mã: Không bên nào thu được nhiều lợi ích hơn so với thiết kế của giao thức t i thi u hóa quy n

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANDI LINIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

5

5

Các yêu cầu của giao thức mật mã

k t n công có d li u trong quá kh nh ng ko th t n công vào các phiên trong t ng lai • Forward Secrecy: Dữ liệu của các phiên đã thực hiện trong quá khứ không thể được sử dụng để tấn trong tong lai công thỏa hiệp vào phiên trong tương lai

- Với giao thức phân phối khóa:
 - Perfect Forward Secrecy: Khóa ngắn hạn(short-term key) vẫn phải an toàn nếu trong tương lai khóa dài hạn (long-term key) không còn an toàn

khóa ng nh n: dùng trong 1 ho c vài phiên khóa dài h n: dùng trong nhi u phiên

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

6

Giao thức có trọng tài(Trusted arbitrator)

- Trọng tài là bên thứ 3 thỏa mãn:
 - Không có quyền lợi riêng trong giao thức
 - Không thiên vị
- Các bên cần tin tưởng vào trọng tài
 - Mọi thông tin từ trọng tài là đúng và tin cậy
 - Trọng tài luôn hoàn thành đầy đủ nhiệm vụ trong giao thức
- Ví dụ: Alice cần bán một chiếc máy tính cho Bob, người sẽ trả bằng séc
 - Alice muốn nhận tờ séc trước để kiểm tra
 - Bob muốn nhận máy tính trước khi giao séc

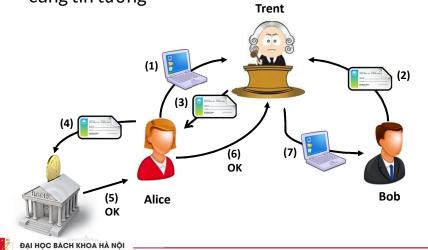

7

7

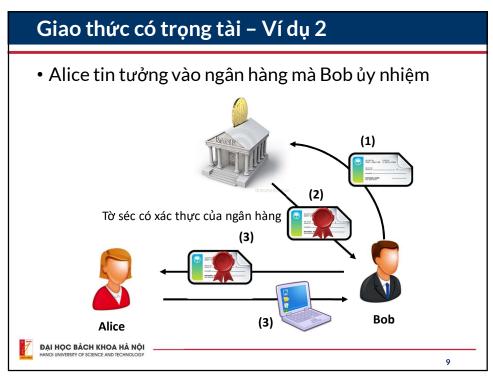
Giao thức có trọng tài – Ví dụ 1

 Alice và Bob tin tưởng vào Trent-Bên thứ 3 mà cả 2 cùng tin tưởng

8

Ջ

Giao thức sử dụng trọng tài

- Khi 2 bên đã không tin tưởng nhau, có thể đặt niềm tin vào bên thứ 3 không?
- Tăng chi phí
- Tăng trễ
- Trọng tài trở thành "cổ chai" trong hệ thống
- Trọng tài bị tấn công

Giao thức có người phân xử (Adjudicated Protocols)

- Chia giao thức có trọng tài thành 2 giao thức:
 - Giao thức không cần đến trọng tài, có thể thực hiện bất kỳ khi nào 2 bên muốn
 - Giao thức cần người phân xử: chỉ sử dụng khi có tranh chấp
- Hãy xem xét lại giao dịch trong ví dụ trên với giải pháp mới này!
- (1) Alice và Bob thỏa thuận hợp đồng
- (2) Hai bên cùng ký xác thực vào hợp đồng
- (3) Thực hiện giao dịch

Nếu có tranh chấp:

- (4) Alice trình bằng chứng cho người phán xử
- (5) Bob trình bằng chứng cho người phán xử

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

11

11

Giao thức tự phân xử (Self-Enforcing Protocols)

- Không cần đến bên thứ 3
- Giao thức có cơ chế để một bên có thể phát hiện sự gian lận của bên còn lại
- Thông thường giao thức là rất phức tạp -> th i gian dài
 - Ví dụ: Các giao thức trong mạng Bitcoin
- Không phải tình huống nào cũng có thể tìm ra giao thức như vậy

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

12

Các dạng tấn công vào giao thức mật mã

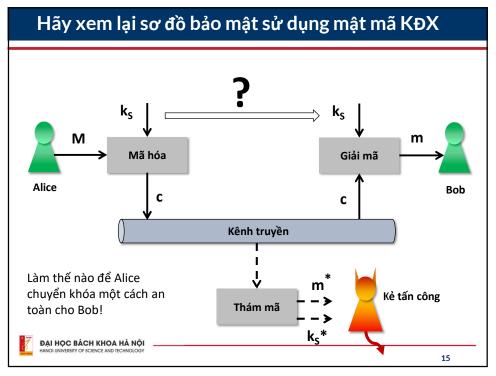
- Có thể lợi dụng các điểm yếu trong:
 - Hệ mật mã
 - Các bước thực hiện
- Tấn công thụ động: nghe trộm kolàm thay i lu nghọc a giao th c
- Tấn công chủ động: can thiệp vào giao thức
 - · Chèn thông điệp
 - Thay thế thông điệp
 - Sử dụng lại thông điệp
 - Giả mạo một trong các bên

13

13

Giao thức phân phối khóa không tập trung

- Khóa chính: k_M đã được A và B chia sẻ an toàn
 - Làm thế nào?
 - Khóa chính được sử dụng để trao đổi khóa phiên K_s
- Khóa phiên k_s: sử dụng để mã hóa dữ liệu trao đổi
- Giao thức 1.1 -> c ch ngày làm vc u tiên
 - (1) A \rightarrow B: ID_A
 - (2) B \rightarrow A: E(k_M, ID_B||k_S)
- Giao thức này đã đủ an toàn chưa?
 - Tấn công nghe lén
 - · Tấn công thay thế
 - Tấn công giả mạo
 - Tấn công phát lại ko ch ng c-> ko mb o c tính ch t forward secrecy
 Kmb l -> ko mb o an toàn Ks-> ko mb o tính ch t PFS

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

16

Tấn công phát lại vào giao thức 1.1

- C là kẻ tấn công đã thu thập được khóa k_s^{old} và bản tin số (2) khi phân phối khóa này.
- C thay thế bản tin số (2) của phiên hiện tại bằng bản tin cũ:
- $B \rightarrow C \rightarrow A$: $E(k_M, ID_B || k_s^{old})$
- →A bị đánh lừa dùng khóa k_sold
- \rightarrow A \rightarrow B: E(k_s^{old}, secret)
- →A cần phải xác định khóa trong bản tin số (2) là khóa mới của phiên hiện tại mà B trao chuyển

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

17

17

Giao thức phân phối khóa không tập trung - Giao thức 1.2

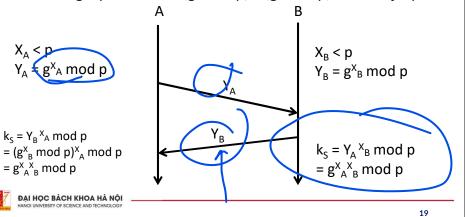
- Sử dụng các yếu tố chống tấn công phát lại (replay attack)
 - (1) $A \rightarrow B: ID_A || N_1$
 - (2) B \rightarrow A: E(k_M, ID_B || k_S || N₁ || N₂)
 - (3) A \rightarrow B: A kiểm tra N_1 và gửi $E(k_S, N_2)$
 - (4) B kiểm tra N₂
- E: Hàm mã hóa có xác thực
- N₁, N₂: Giá trị nonce (dùng 1 lần)
- Xem xét việc thỏa mãn các yêu cầu của giao thức mật mã
- Hạn chế của phân phối khóa không tập trung?

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

Sơ đồ trao đổi khóa Diffie-Hellman

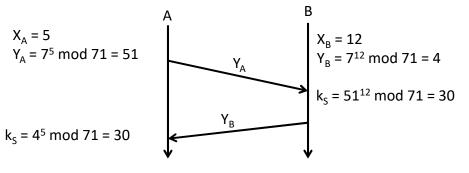
- Alice và Bob cùng chia sẻ một khóa nhóm (p, g).công khai Trong đó
 - p là một số nguyên tố
 - $1 < g < p \text{ thỏa mãn: } (g^i \mod p) \neq (g^j \mod p) \forall 1 \le i \ne j < p$

19

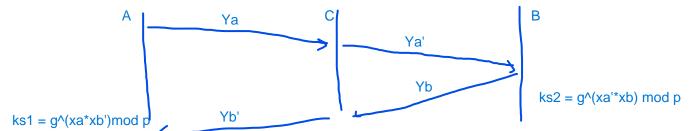
Ví dụ

- Khóa nhóm: p = 71, g= 7
 - Hãy tự kiểm tra điều kiện thỏa mãn của g
- A chọn $X_A = 5$, tính $Y_A = 7^5 \mod 71 = 51$

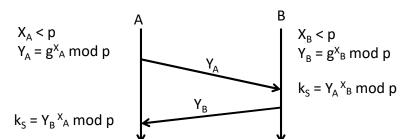
Sơ đồ này đạt những yêu cầu nào?

Tấn công sơ đồ trao đổi khóa Diffie-Hellman

• Nhắc lai sơ đồ: không m tính toàn v n, xác th c

- Kịch bản tấn công man-in-the-middle
 - C sinh 2 cặp khóa (X'_A,Y'_A) và (X'_B,Y'_B)
 Tráo khóa Y_A bằng Y'_A, Y_B bằng Y'_B

 - Hãy suy luận xem tại sao C có thể biết được mọi thông tin Á và B trao đổi với nhau

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

21

21

Giao thức phân phối khóa tập trung

- Sử dụng bên thứ 3 được tin cậy KDC (Key Distribution Centre):
 - Sinh khóa bí mật ks
 - Phân phối k_S tới A và B
- A và KDC đã chia sẻ một khóa bí mật k_A, B và KDC đã chia sẻ một khóa bí mật $k_{\rm B}$
 - Làm thế nào? s d ngc ch ngày làm vo u tiên

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

Giao thức phân phối khóa tập trung-Giao thức 2.1

- (1) A \rightarrow KDC: $ID_A || ID_B$
- (2) KDC \rightarrow A: $E(k_A, k_S || ID_A || ID_B || E(k_B, ID_A || k_S))$
- (3) A giải mã (2), thu được k_s
- (4) A \rightarrow B: E(k_B, ID_A || k_S). B giải mã, thu được k_S
- (5) A \leftrightarrow B: E(k_S, Data)
- E: Mã hóa có xác thực
- Hãy xem xét tính an toàn của giao thức này?
 - Tấn công nghe lén
 - Tấn công thay thế
 - Tấn cóng giả mạo
 - Tấn công phát lại ko có c ch xác nh phiên -> ko ch ng ct n công phát lị

23

23

x forward secrecy: backward: mb on ukslàng unhiên

Giao thức 2.2 (Needham-Schroeder)

- $(1) A \rightarrow KDC: ID_{\Delta} || ID_{R} || N_{1}$
- (2) KDC \rightarrow A: $E(k_A, k_S \mid\mid ID_A \mid\mid ID_B \mid\mid N_1 \mid\mid E(k_B, ID_A \mid\mid k_S))$
- (3) A giải mã, kiểm tra N_1 thu được k_s
- (4) A \rightarrow B: E(k_B, ID_A || k_S) \leftarrow B giải mã, thu được k_S
- (5) B \rightarrow A: E(k_s, N₂) \leftarrow A giải mã, có được N₂, tính f(N₂)
- (6) A \rightarrow B: E(k_s, f(N₂)) \leftarrow B giải mã kiểm tra f(N₂)
- (7) A \leftrightarrow B: E(k_s, Data)

E: mã hóa có xác thực

 N_1 , N_2 : giá trị dùng 1 lần (nonce)

f(x): hàm biến đổi sao cho $f(x) \neq x$ với mọi x(Tai sao cần?)

Hãy xem xét lại tính an toàn của giao thức này!

ch nglit n công ph n x: bênt n công ph n hili chímh b n tin thách th c

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

24

Giả định tấn công vào (4)

(4) A → C → B: E(k_B, ID_A || k_S^{old})
B giải mã và có khóa k_s^{old}
(5) B → A: E(k_S^{old}, N₂)
A giải mã D(k_s, E(k_S^{old}, N₂)) = N'₂ ≠ N₂

 $(6)A \rightarrow B: E(k_s f(N'_2))$

B giải mã $D(k_s^{old}, E(k_s, f(N_2))) \neq f(N_2) \neq f(N_2)$

→ B từ chối phiên truyền tin

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

25

25

Giao thức 2.3 (Denning)

- (1) A \rightarrow KDC: $ID_A || ID_B$
- (2) KDC \rightarrow A: $E(k_A, k_S || ID_A || ID_B || T || E(k_B, ID_A || k_S || T))$
- (3) A giải mã bản tin (2), kiểm tra T, thu được $k_{\rm S}$
- (4) A → B: $E(k_B, ID_A || k_S || T) \leftarrow B$ giải mã, kiểm tra T
- (5) B \rightarrow A: E(k_S, N₁)
- (6) $A \rightarrow B$: $E(k_S, f(N_1)) \leftarrow B$ giải mã, kiểm tra N_1
- (7) A \leftrightarrow B: E(k_S, Data)

E: mã hóa có xác thực

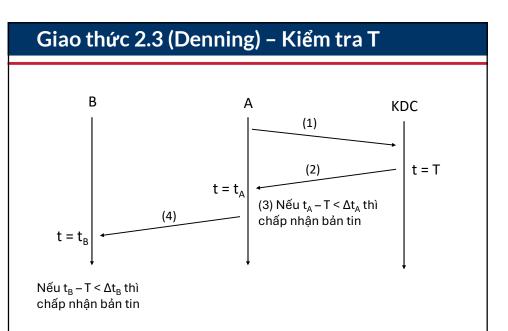
T: nhãn thời gian (time stamp) là thời điểm KDC phát bản tin

 Kiểm tra tính an toàn của sơ đồ này khi mất đồng bộ đồng hồ của các bên

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

26

Giao thức 2.4 (Kehne)

(1) A \rightarrow B: ID_A || N_A

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

- (2) B \rightarrow KDC: $ID_B || N_B || E(k_B, ID_A || N_A || T_B)$
- (3) KDC \rightarrow A: $E(k_A, ID_B || N_A || k_S) || E(k_B, ID_A || k_S || T_B) || N_B$

A giải mã, kiểm tra $N_A \rightarrow$ chấp nhận k_S nếu N_A hợp lệ

(4) A \rightarrow B: E(k_B, ID_A || k_S || T_B) || E(k_S, N_B)

B giải mã, kiểm tra $T_B \rightarrow$ chấp nhận k_S nếu T_B hợp lệ

ightarrow giải mã với k_S , biết $N_B^{(4)}$ và so sánh với $N_B^{(2)}$ ightarrow xác nhận được khóa k_S mà A dùng giống B đang có

T_B: Thời điểm B gửi bản tin số (2)

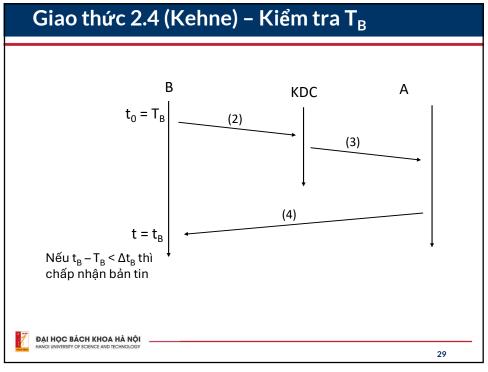
• Vì sao việc sử dụng nhãn thời gian $T_{\rm B}$ của B tốt hơn nhãn thời gian T của KDC trong giao thức 2.3

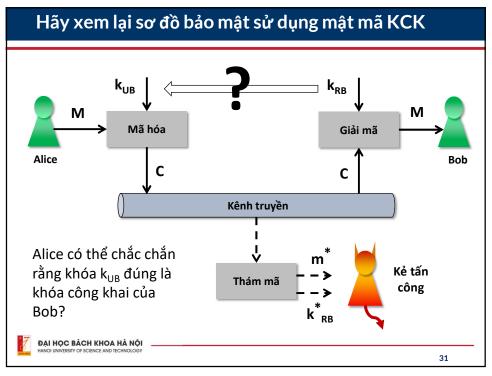
ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

28

27

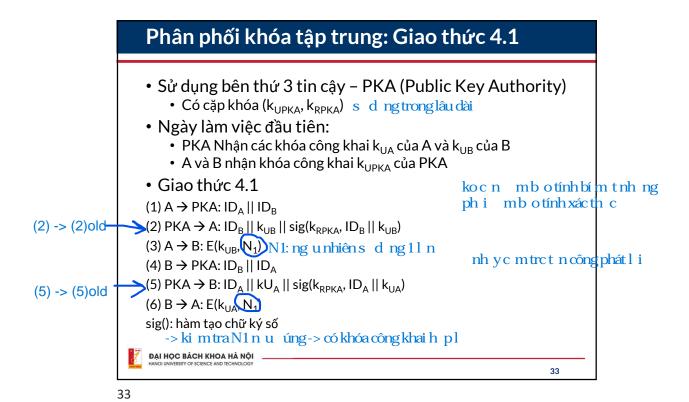

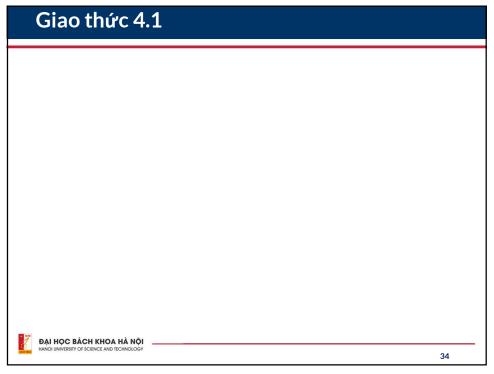
Phân phối khóa không tập trung

- Làm cách nào để phân khóa công khai của C tới A và B?
- Nếu A và C đã trao đổi khóa công khai một cách tin cậy:
 - Trao chuyển khóa dựa trên tin cậy ngang hàng → danh sách tin cậy (Trusted List)
 - A \rightarrow B: $k_{UC} || sig(k_{RA}, ID_C || k_{UC})$

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

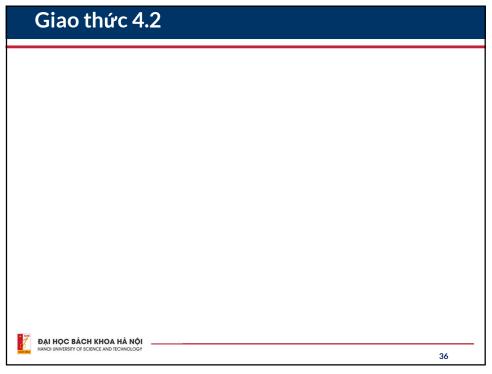
32

Giao thức 4.2 (1) $A \rightarrow PKA: ID_A || ID_B || T_1 || th i i mAgiyêuc u$ (2) $PKA \rightarrow A: ID_B || k_{UB} || T_1 || sig(k_{RPKA}, ID_B || k_{UB} || T_1) ki mtrach (3) <math>A \rightarrow B: E(k_{UB}, N_1)$ (4) $B \rightarrow PKA: ID_B || ID_A || T_2$ (5) $PKA \rightarrow B: ID_A || k_{UA} || T_2 || sig(k_{RPKA}, ID_A || k_{UA} || T_2)$ (6) $B \rightarrow A: E(k_{UA}, N_1)$ $T_1, T_2:$ nhãn thời gian chống tấn công phát lại sig(): hàm tạo chữ ký số -> xác th c • Giao thức này có hạn chế gì? - t i trên PKA cao (m i truy v n khóa u n PKA)

-

Giao thức 4.3

- Bên thứ 3 được tin cậy CA(Certificate Authority)
 - Có cặp khóa (k_{UCA}, k_{RCA})
 - Phát hành chứng chỉ số cho khóa công khai của các bên có dạng

Cert = ID $|| k_U ||$ Time $|| sig(k_{RCA}, ID || k_U ||$ Time) ID: định danh của thực thể

 k_0 : khóa công khai của thực thể đã được đăng ký tại CA *Time*: Thời hạn sử dụng khóa công khai. Thông thường có thời điểm bắt đầu có hiệu lực và thời điểm hết hiệu lực. sig(): hàm tạo chữ ký số

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

37

37

Athay isao->làmsao Bbit?

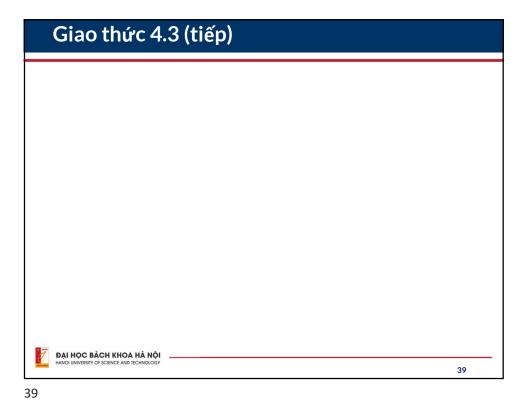

- · Cấp phát chứng chỉ số cho A
- (1) A \rightarrow CA: ID_A || k_{UA} || Time_A
- (2) CA \rightarrow A: Cert_A= ID_A || k_{UA} || Time_A|| s_{UC} || s_{UCA} , ID || k_{UA} || Time_A)
- Cấp phát chứng chỉ số cho B
- (1) B \rightarrow CA: ID_B || k_{UB} || Time_B
- (2) CA \rightarrow B: Cert_B= ID_B || k_{UB} || Time_B || sig(k_{RCA} , ID_B || k_{UB} || Time_B)
 - A và B trao đổi chứng chỉ số
 - (5) A \rightarrow B: Cert_A
 - (6) B \rightarrow A: Cert_B

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

38

Hạ tầng khóa công khai PKI

- Public Key Infrastructure
- Hệ thống bao gồm phần cứng, phần mềm, chính sách, thủ tục cần thiết để tạo, quản lý và lưu trữ, phân phối và thu hồi các chứng chỉ số
- Chứng chỉ số: văn bản điện tử chứng thực khóa công khai
- Các thành phần:

thành ph n chính

- RA(Registration Authority): Chứng thực thông tin đăng ký
- CA(Certification Authority): Phát hành và quản lý chứng chỉ phát hành và qu n lý ch ng số ch cho khóa công khai
- CR(Certificate Reposiroty): Lưu trữ, chứng thực chứng chỉ số
- EE(End-Entity): đối tượng sử dụng chứng chỉ số

th cthucui

moduleti pnh n k

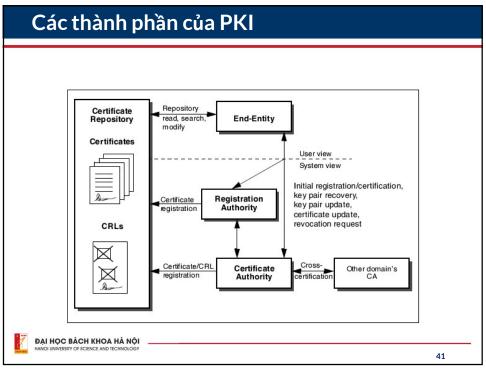
khol ugi ch ngtr aphát

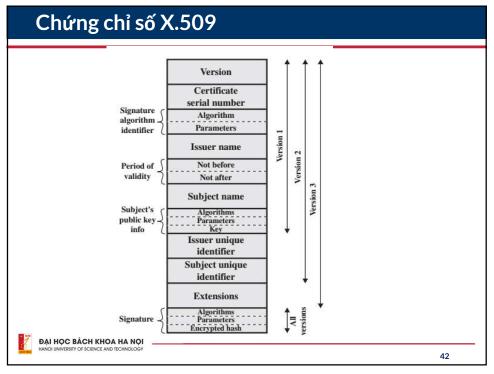
EACH MICH.

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

40

hành

Chứng chỉ số X.509

- Version: phiên bản của chứng chỉ số
- Số serial của chứng chỉ số (tối đa 20 byte)
 nh danh ch ng tr
- Algorithm: Thuật toán chữ ký số được CA sử dụng để ký
- Issuer: Thông tin cơ quan cấp chứng chỉ số
 nh danh CA
 - · C: Quốc gia
 - CN: Tên giao dịch của CA
 - DN: Tên định danh
 - · O: Tên tổ chức phát hành
 - ST: Tên đơn vị hành chính trực thuộc trung ương
- · Validity: Thời gian hiệu lực của chứng chỉ số
 - Not Before: Ngày bắt đầu có hiệu lực
 - Not after: Ngày hết hiệu lực

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

43

43

Chứng chỉ số X.509(tiếp)

- Subject: Thông tin người được cấp chứng thư
 - · Các trường con tương tự thông tin tổ chức phát hành
- Subject's Public Key Information: Thông tin khóa công khai
 - · Algorithm: Thuật toán tạo khóa
 - · Public Key: Giá trị khóa
- Signature: chữ ký số của cơ quan cấp chứng chỉ số
- Issuer UID: định danh của cơ quan cấp chứng chỉ số
- Subject UID: định danh của người được cấp chứng thư
- Extensions: Các trường mở rộng khác

nh danh toàn c u (ko có 2 ng trùng nhau trong toàn b m ng internet)

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

44

Xác thực chứng chỉ số

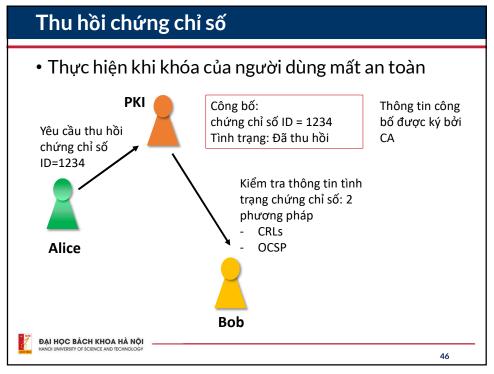
Chứng chỉ số cần được kiểm tra tính tin cậy:

- Kiểm tra tên thực thể sử dụng có khớp với tên đăng ký trong chứng chỉ số
- Kiểm tra hạn sử dụng của chứng chỉ số
- Kiểm tra tính tin cậy của CA phát hành chứng chỉ số
- Kiểm tra trạng thái thu hồi chứng chỉ số gi i quy tvi c A thay i khóa
- Kiểm tra chữ ký trên chứng chỉ số để đảm bảo chứng thư không bị sửa đổi, làm giả

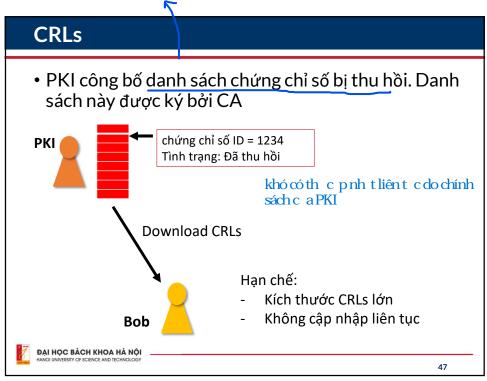

45

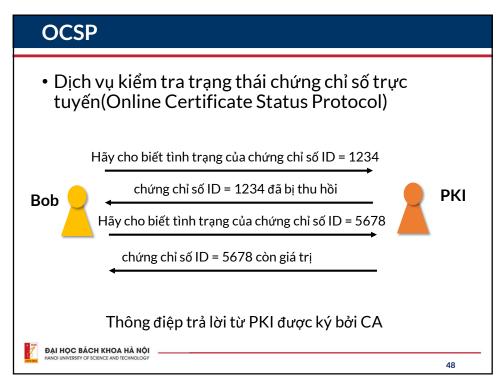
45

t n su t c p nh t ch ng tr s ph thu c vào yêu c u h th ng

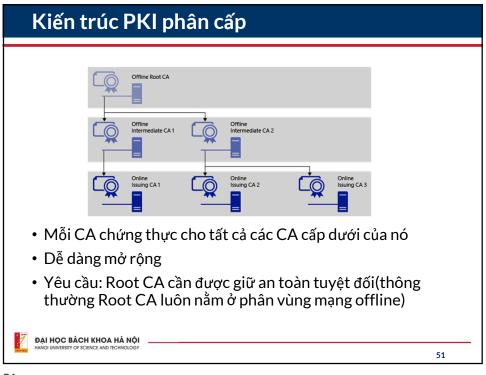
Kiến trúc PKI

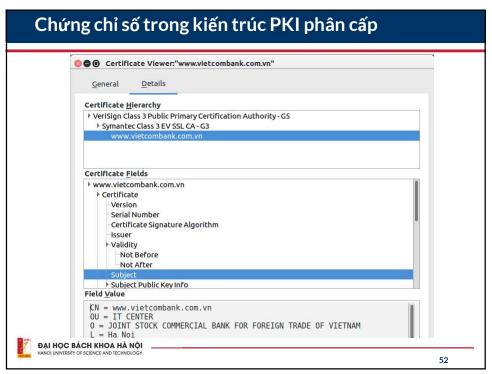
- Kiến trúc PKI rất đa dạng, tương ứng theo mô hình hoạt động của mỗi tổ chức
- Các kiến trúc PKI sau được phân loại dựa trên số lượng CA, tổ chức và mối quan hệ giữa chúng:
 - Kiến trúc đơn CA (Single CA)
 - Kiến trúc PKI xí nghiệp (Enterprise PKI)
 - Kiến trúc PKI lai (Hybrid PKI)

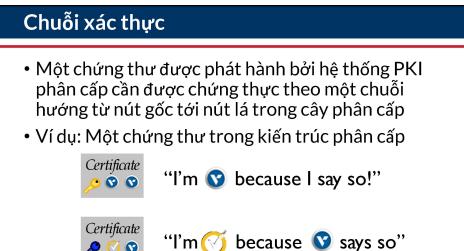

49

Kiến trúc đơn CA Chỉ sử dụng 1 CA trong hệ thống PKI Đơn giản, phù hợp với hệ thống nhỏ Không có khả năng mở rộng Mô hình danh sách tin cậy: 2 thực thể sử dụng chứng chỉ số được phát hành bởi 2 CA khác nhau Mỗi CA có danh sách các CA mà nó tin cậy Mỗi CA phải nằm trong danh sách tin cậy của CA còn lại Hạn chế: Luôn đòi hỏi phải đồng bộ. Ví dụ: 1 CA ngừng hoạt động

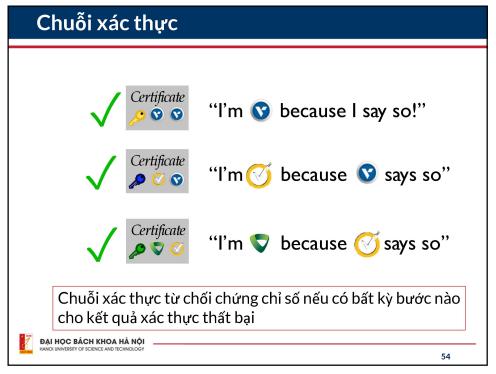

, and the same of the same of

Kết luận

- Hệ thống có nguy cơ mất an toàn ngay cả khi chúng ta sử dụng hệ mật mã tốt nếu không có một giao thức quản lý và phân phối khóa an toàn
- Hãy sử dụng các giao thức tiêu chuẩn: IPSec, TLS, IEEE802.11x, Keberos,...
- Mật mã phải gắn liền với xác thực

55

55

Một số lưu ý

- Đảm bảo tính bí mật:
 - Khóa bí mât
 - Khóa cá nhân
 - Các giá trị chia sẻ bí mật khác
- Đảm bảo tính toàn ven, xác thực:
 - Khóa bí mât
 - Khóa công khai
 - Thông tin sinh khóa
- Kiểm tra tính hợp lệ của các tham số nhóm
- Kiểm tra tính hợp lệ của khóa công khai
- Kiểm tra quyền sở hữu khóa cá nhân

56

Một số lưu ý

- Không kết thúc ngay giao thức khi có 1 lỗi xảy ra
 - Làm chậm thông báo lỗi
- Chỉ sử dụng các giao thức tiêu chuẩn
- Thông báo lỗi không nêu cụ thể nguyên nhân lỗi
- Không sử dụng khóa giống nhau cho cả 2 chiều truyền tin
- Không sử dụng khóa giống nhau cho 2 mục đích mã mật và xác thực
- Cần chống lại tấn công vào quá trình thỏa thuận của giao thức

57

